

TURINYS

1 SKYRIUS.....	13
2 SKYRIUS.....	19
3 SKYRIUS.....	39
4 SKYRIUS.....	53
5 SKYRIUS.....	61
6 SKYRIUS.....	79
7 SKYRIUS.....	101
8 SKYRIUS.....	117
9 SKYRIUS.....	133
10 SKYRIUS.....	145
11 SKYRIUS.....	157
12 SKYRIUS.....	174
13 SKYRIUS.....	191
14 SKYRIUS.....	212
15 SKYRIUS.....	220
16 SKYRIUS.....	240
17 SKYRIUS.....	248
18 SKYRIUS.....	268
19 SKYRIUS.....	295

1 SKYRIUS

Keistesnių dalykų nutinka tamsiose Didžiojo Įtikinėtojo svajose...

Šį ryt Frydricho ir Medžiotojų gatvių kampe pamačiau du vyriškius iš *Sturmabteilung*, sutrumpintai SA, – smogiamųjų nacionalsocialistų partijos dalinių, – nusukančius laikraščio „Der Stürmer“ stendą nuo pastato sienos. „Der Stürmer“ – antisemitinis žurnalas, kuriam vadovauja svarbiausias Reicho žydų persekiotojas Julijus Štraicheris. Dėl vizualaus poveikio šie stendai su pusiau pornografiškais nespalvintais piešiniais, vaizduojančias arijų mergeles gašlių ilganosių pabaisų glėbyje, dažniausiai patraukia ne itin didelio proto skaitytojus, nes šiek tiek erotiškai juos jaudina. Garbingi žmonės į juos nežiūri. Šiaip ar taip, tuodu vyrai padėjo stendą į savo sunkvežimio kėbulą šalia kelių kitų. Savo darbą jie atliko ne per rūpestingiausiai, nes kelių stendų stiklai buvo sudaužyti.

Po valandos tuos pačius du vyrus pamačiau nukabinančius dar vieną „Der Stürmer“ stendą nuo tramvajų stotelės priešais rotušę. Šįsyk prie jų priėjau ir paklausiau, ką jie daro.

– Dėl olimpiados, – paaiškino vienas. – Mums įsakyta juos nukabinti, kad nepapiktintume užsienio svečių, atvyksiančių į Berlyną pasižiūrėti olimpinių žaidynių.

Iš patirties žinojau, kad toks valdžios jautrumas – negirdėtas.

Namo parvažiavau savo automobiliu, senu juodu „Hanomagu“, ir persirengiau paskutiniu geru kostiumu. Pasiūtas iš šviešiai pilko flanelinio audeklo, prieš trejus metus jis man kainavo 120 markių, jo kokybė tokia, kokią vis rečiau pamatysi šioje šalyje; kaip ir sviestas, kava bei muilas, ši nauja vilnonė medžiaga dažniausiai būna pakaitalas. Na, taip, naujasis audeklas ganėtinai praktiškas, tik greitai susidėvi ir ne itin veiksmingai saugo nuo šalčio žiemą. Tiesą sakant, vasarą taip pat.

Pasižiūrėjau, kaip atrodau miegamojo veidrodyje, tada išsiringau geriausią skrybėlę. Ji tamsiai pilko fetro, plačiais kraštais, apjuosta juodu rumbuotu kaspinu. Tokios gana įprastos, bet, kaip ir gestapininkai, skrybėlę nešioju ne taip, kaip kiti vyrai: priekyje kraštą nuleidęs žemiau negu ant pakaušio. Aišku, šitaip paslepiu akis, todėl žmonėms sunkiau mane atpažinti. Šiam stiliui pradžia davė Kripo – Berlyno kriminalinė policija, ten ją ir įsigijau.

Įsikišau pakelį cigarečių „Muratti“ į švarko kišenę ir išėjau iš namų, rūpestingai pasikišęs po pažastimi kaip dovaną įpakuotą Rozentalio porceliano dirbinį.

Vestuvės vyko Liuterio bažnyčioje, Denevico aikštėje, kiek į pietus nuo Potsdamo geležinkelio stoties, visai netoli jaunosios tėvų namų. Jos tėvas ponas Lėmanas buvo Lerterio stoties mašinistas, keturis kartus per savaitę vairuojantis ekspresą į Hamburgą ir atgal. Nuotaka Dagmar buvo mano sekretorė, nenumaniau, kaip be jos išsiversiu. Nors man tai nerūpėjo, mat pats dažnai galvodavau vesti Dagmar. Ji buvo graži ir mokėjo nuteikti mane darbui, be to, sakyčiau, savotiškai ją mylėjau. Tačiau kaip trisdešimt aštuonerių tikriausiai buvau jai per senas ir galbūt šiek tiek per nuobodus. Nesu linkęs šėlioti, o Dagmar buvo iš merginų, nusipelnusių šiek tiek linksmybių.

Tad štai dabar ji tekėjo už to lakūno. Iš pažiūros jis pasižymėjo viskuo, ko gali norėti mergina: jaunas, gražus, o su ta pilkai mėlyna nacionalsocialistų lakūnų korpuso uniforma atrodė lyg šaunaus jauno arijo įsikūnijimas. Vis dėlto nusivyliau, kai su juo susipažinau per vestuvių priėmimą. Kaip ir dauguma partinių, Johannesas Biurkelis darė be galo rimtai į save žiūrinčio žmogaus įspūdį.

Mus supažindino Dagmar. Johannesas, kaip ir derėjo jo padėties žmogui, prieš paspausdamas man ranką garsiai kaukštelėjo kulnais.

– Sveikinu, – pasakiau jam. – Tau labai pasisekė. Prašiau jos tekėti už manęs, bet nemanau, kad su uniforma atrodau taip gražiai kaip tu.

Įdėmiau į jį pažiūrėjau: prie kairės švarko kišenės buvo prisėgęs sidabrinį SA sportininko ir piloto ženklelius; virš šių dviejų papuošalų buvo „baisusis“ ženklelis, kurį galėjai pamatyti visur – partijos ženklelis; ant kairės rankovės jis ryšėjo raištį su svastika.

– Dagmar man sakė, kad buvai „Lufthansa“ lakūnas, laikinai priskirtas prie Aviacijos ministerijos, bet nenumaniau... Kas, sakei, jis dabar, Dagmar?

– Sportinis lakūnas.

– Taip, tikrai. Sportinis lakūnas. Nenumaniau, kad jūs, vyručiai, dėvit uniformą.

Žinoma, nereikėjo būti detektyvu, kad suprastum, jog „sportinis lakūnas“ yra vienas iš tų įmantrių Reicho eufemizmų, reiškančių, kad žmogus slapčia treniruoja naikintuvų pilotus.

– Jis ištis nuostabiai atrodo, ar ne? – paklausė Dagmar.

– O tu gražiai atrodai, mieloji, – kaip pridėra lipšniai pasakė jaunikis.

– Atleisk už klausimą, Johannesai, bet ar Vokietijos ginkluotosios oro pajėgos dabar oficialiai pripažįstamos?

– Lakūnų korpusas, – pataisė mane Biurkelis. – Jos vadina mos Lakūnų korpusu.

Atsakydamas jis daugiau nieko neprisidėjo.

– O jūs, pone Giunteri, esat privatus detektyvas, ar ne? Tikriausiai įdomus darbas.

– Privatus tyrėjas, – pataisiau jį. – Pasitaiko įdomių akimirkų.

– O ką jūs tiriate?

– Bemaž viską, išskyrus skyrybas. Žmonės keistai elgiasi, kai jiems būna neištikimos žmonos ar žmonoms vyrai, ar kai patys būna neištikimi. Kartą viena moteris nusamdė mane pasakyti jos vyrui, kad ketina jį palikti. Ji bijojo, kad jis ją nuknekcins. Taigi jam pasakiau, ir ką tu sau manai? Tas šunsnukis mėgino nuknekcinti mane! Tris savaites pragulėjau Šv. Gertrūdos ligoninėje su įtvaru ant kaklo. Nuo tada visiems laikams atsisakiau turėti ką nors bendra su vedybiniais reikalais. Šiuo metu imuosi visko, pradedant draudimo tyrimų, vestuvinių dovanų saugojimu ir baigiant dingusiųjų paieška – tais atvejais, kai policija apie juos dar nežino, ir tais, kai jau žino. Taip, šioje srityje mano verslo reikalai gerokai pasitaisė nuo tada, kai į valdžią atėjo nacionalsocialistai, – kuo maloniau nusišypsojau ir dviprasmiškai kilstelėjau antakius. – Sakytiau, mums visiems nacionalsocializmas išėjo į naudą, tiesa? Mums, tikrosioms cha cha kovo našlaitėms.

– Nekreipkit dėmesio į Bernhardą, – patarė Dagmar. – Jo humoro jausmas keistas.

Būčiau dar ką nors pridūręs, bet užgrojo orkestras, ir Dagmar pasielgė išmintingai – išvedė Biurkelį į šokių aikštelę, kur pora buvo sutikta šiltais plovimais.

Siūlomas silpnas vokiškas baltasis putojantis vynas buvo įgrisęs, todėl nuėjau į barą ieškoti tikro gėrimo. Užsisakiau bokalą stipraus alaus „Bock“ ir taurelę „klares“, baltosios, – savo mėgstamo skaidraus, bespalvio iš bulvių fermentuoto gėrimo, – gana greitai išmaukiau, tada užsisakiau to paties.

– Per vestuves baisiai ištrokšti, – pasakė nedidelis žmogelis šalia manęs, Dagmar tėvas. Jis nusigrėžė nugarą į barą ir išdidžiai stebėjo dukrą. – Ne mergina, o tikras paveikslukas, ar ne, pone Giunteri?

– Tiesiog nežinau, kaip be jos išsiversiu, – atsakiau. – Galbūt jums pavyktų įtikinti ją apsigalvoti ir toliau dirbti pas mane. Neabejoju, kad pinigų jiems tikriausiai reikės. Visiems jaunavedžiams jų greitai prireikia.

Ponas Lėmanas papurtė galvą.

– Deja, Johannesas ir jo nacionalsocialistų vyriausybė mano, kad moteris tėra tinkama vienam darbui – tam, kuris prasideda praėjus devyniems mėnesiams.

Jis užsirūkė pypkę ir ėmė mašlia mina ją papsėti.

– Tiek to, – tarstelėjo. – Manau, jie prašys vienos iš tų reicho vedybų paskolų, o tada dirbti negalės, ar ne?

– Taip, sakytiau, jūs teisus, – pritariau jam ir išmaukiau „Klares“. Iš jo veido išraiškos supratau, kad jis niekada nelaikė manęs girtuokliu, tad paaiškinau: – Tegul tas gėrimas jūsų neapgauna, pone Lėmanai. Aš vartoju jį tik burnai praskalauti, bet velniškai tingiu paskui išspjauti.

Jis nusijuokė iš mano žodžių, patapšnojo man per nugarą ir užsakė mums du didelius bokalus. Kai juos išgėrėme, paklausiau, kur laimingoji porelė vyks medaus mėnesio.

– Prie Reino, – atsakė jis. – Į Vysbadeną. Mudu su ponija Lėman savąjį praleidom Kionigstaine. Gražus kraštas. Tik Johannesas grįžęs neilgam ir turės išvykti į kažkokią „Jėga per džiaugsmą“² kelionę. Už ją turi dėkoti Reicho darbo frontui.

– Tikrai? Kur vyks?

– Prie Viduržemio jūros.

– Tikite tuo?

Senukas susiraukė.

– Ne, – niūriai atsakė. – Dagmar to neminėjau, bet manau, kad į Ispaniją...

– ...ir į karą.

² „Kraft durch Freude“ – valstybinė laisvalaikio organizacija, Vokietijos darbo fronto padalinys, ketvirtąjį dešimtmetį – stambiausia pasaulyje turizmo agentūra nacistinėje Vokietijoje.

mašina. Trinktelėjo durelės, pasigirdo žingsniai žvyru, ir raktas sukrebzdino priekines duris. Pro jas įėjo moteris. Iškart pažinau UFA kino studijos žvaigždę Ilzę Rudel. Ji vilkėjo tamsius saba-
lų kailinius ir suknelę iš mėlyno atlaso ir šilko. Ji suglumusi į mane pažiūrėjo, o aš tik vėpsojau į ją. Buvo to verta. Tokį kūną aš galėdavau regėti tik sapne, kuri dažnai svajodavau pamatyti ir vėl. Galėjau įsivaizduoti jį darantį daugybę dalykų, tik ne tokius paprastus kaip darbas ar trukdymas vyrui.

– Labas rytas, – pasakiau, bet liokajus jau įtykino čia savo vagies žingsneliais, sutrukdė jai galvoti apie mane ir padėjo nusirengti saba-
lų kailinius.

– Faradžai, kur mano vyras?

– Ponas Siksas bibliotekoje, ponია.

Mėlynos mano akys tuomet gerokai išsprogo, ir pajutau, kaip atvimpą žiauna. Tokie dalykai kaip ši deivė, ištekėjusi už kabinete sėdinčio nykštuko, sustiprina žmogaus tikėjimą Pini-
gu. Žiūrėjau, kaip ji už manęs eina prie bibliotekos durų. Ponia Siks – vis dar negalėjau atsitokėti – buvo aukšta, šviesiaplaukė ir pažiūrėti tokia sveika kaip jos vyro sąskaita Šveicarijos banke. Jos lūpos bylojo apie niūrumą, o iš savo fizionomijos mokslo žinių supratau, kad ji įpratusi, jog viskas būtų taip, kaip pagei-
dauja ji – grynaisiais. Tobulose jos ausyse tviskėjo brilantiniai auskarai, o kai priėjo arčiau, oras persismelkė odekolono Nr. 4711 kvapu. Kai jau pamaniau, kad ji nekreips į mane dėmesio, žvilgtelėjo į mano pusę ir šaltai tarė:

– Labos nakties, kad ir kas esat.

Tuomet biblioteka prarijo ją visą, man negavus galimybės to padaryti. Apsilaižiau lūpas ir įtraukiau liežuvį atgal į burną. Pa-
sižiūrėjau į laikrodį – 3.30. Pasirodė Ulrichas.

– Nenuostabu, kad jis ilgai neina miegoti, – pasakiau ir jam įkandin išėjau pro duris.

3 SKYRIUS

Kitas rytas buvo rūškanas ir šlapias. Pabudau perdžiūvusią burna, išgėriau puodelį kavos, peržiūrėjau ryto „Berliner Bor-
senzeitung“ – suprasti jį buvo net sunkiau negu įprastai, nes sakiniai buvo ilgi ir sunkiai suvokiami arba išvis neaiškūs kaip Heso⁶ kalba.

Mažiau negu po valandos nusiskutęs, apsirengęs ir nešinas skalbinių krepšiu ėjau Aleksandro aikšte, pagrindiniu rytų Ber-
lyno eismo centru. Iš Naujosios Karaliaus gatvės pusės aikštė baigiasi dviem didžiuliais biurų kompleksais, Berolinos namo dešinėje ir Aleksandro namo kairėje. Pastarojo penktame aukšte turėjau savo kontorą. Palikau skalbinius „Adlerio“ skalbykloje pirmame aukšte prieš pakildamas į viršų.

Belaukdamas lifto sunkiai galėjai nepastebėti visai šalia pa-
kabintos skelbimų lentos. Joje buvo prisegtas prašymas aukoti Motinos ir vaiko fondui, partijos kvietimas ateiti pasižiūrėti an-
tisemitinį filmą ir įkvepianti fiurerio nuotrauka. Už lentą buvo atsakingas pastato ūkvedys ponas Gruberis, gudrus žmogeliu-
kas, panašus į laidojimo namų savininką. Jis ne tik yra kvartalo priešlėktuvinės gynybos stebėtojas su policijos galiomis (už jas

⁶ Rudolf Walter Richard Hess (1894–1987) – Vokietijos NSDAP lyderis, Adolfo Hitlerio sekretorius ir dešinioji ranka.

turi dėkoti Orpo – reguliariajai policijai, kurios pareigūnai vilki uniformomis), jis dar ir gestapo informatorius. Jau seniai nusprendžiau būsiant blogai pyktis su Gruberiu, tad, kaip ir kiti Aleksandro namo gyventojai, duodavau jam tris markes per savaitę, jų turėjo užtekti visiems naujiems pelningiems sumanymams, kuriuos tik sugalvodavo DAF – Vokietijos darbo frontas.

Keikdamas lėtą liftą pamačiau Gruberio duris prasiveriant tiek, kad išvelgiau po koridorių besidairantį jo veidą, panašų į išrūkytą ir pipirais pabarstytą skumbrę.

– A, čia jūs, pone Giunteri, – tarė jis išeidamas iš kabineto.

Prisliūkino prie manęs lyg krabas, kuriam nuospaudos baisesiai nutrynė visas galūnes.

– Labas rytas, pone Gruberi, – pasisveikinau vengdamas žiūrėti jam į veidą. Mat šis kažkodėl man priminė Makso Šreko⁷ ekrane vaidinamo vampyro. Šį išpūdį dar labiau stiprino skeletiškos rankos, darančios besiprausiančio graužiko judesius.

– Pas jus buvo atėjusi jauna dama, – pranešė jis. – Liečiau jai eiti į viršų. Tikiuosi, nesukėliau jums nepatogumų, pone Giunteri.

– Ne...

– Aišku, jei ji vis dar ten, – pridūrė jis. – Tai buvo mažiausiai prieš pusvalandį. Tik žinojau, kad panelė Lėman pas jus nebedirba, tad teko pasakyti, kad nežinau, kada jūs pasirodysite, nes jūs dirbate ir miegate taip nenuspėjamai.

Lengviau atsidusau, nes atvažiavo liftas, tad atidariau duris ir įlipau.

– Ačiū, pone Gruberi, – padėkojau uždarydamas duris.

– Heil Hitler! – sušuko jis.

Liftas ėmė kilti. Atsaciau:

– Heil Hitler!

Nevalia nepasveikinti Hitlerio bendraujant su tokiu žmogumi kaip Gruberis – neverta sulaukti nemalonumų. Bet vieną dieną gerai įkrėsiu tam šlykštynei, grynai dėl malonumo.

Penktame aukšte, be manęs, įsikūręs dantų gydytojas „vokietis“, draudimo brokeris „vokietis“ ir „vokiečių“ įdarbinimo agentūra, ši parūpino man laikiną sekretorę. Spėjau, kad ji dabar ir sėdi mano laukiamajame. Lipdamas iš lifto vyliausi, kad ji nebus baisi kaip giltinė. Nė akimirką nemaniau, kad ji bus miela pupytė, kita vertus, kokia nors kobra manęs irgi nebūtų tenkinusi. Atidariau duris.

– Ponas Giunteris?

Ji atsistojo, paskubomis, bet tiriama ją nužvelgiau. Na, ne tokia jauna, kaip leido manyti Gruberis (spėjau, kokių keturiasdešimt penkerių), bet ne prasta, pamaniau. Gal apkūnoka (turėjo nemažą užpakalį), bet tokios man labiau patinka. Plaukai rudi, žilstelėję ties smilkiniais ir viršugalvyje, surišti ant pakaušio į kuodelį. Vilkėjo paprasto pilko audeklo kostiumėlių, baltą palaidinukę aukštu kaklu, ant galvos buvo užsidėjusi juodą skrybėlę plačiais, užriestais kraštais.

– Labas rytas, – pasisveikinau taip maloniai, kaip tik įstengiau įveikdamas kniaukiančią katę – mane kamuojančias pagiras. – Tikriausiai esate mano laikinoji sekretorė.

Man apskritai pasisekė, kad gavau moterį, o ši atrodė visai pakenčiamai.

– Ponia Procė, – prisistatė ji paspausdama man ranką. – Aš našlė.

– Užjaučiu, – atsaciau ir atrakinau savo kabineto duris. – Iš kurios Bavarijos dalies esat?

Mat jos tarties negalėjai supainioti su jokia kita.

– Iš Rėgensburgo.

– Gražus miestas.

– Tikriausiai radot ten užkastą lobį.

Ir sąmojinga, pamaniau. Dirbant pas mane humoro jausmo jai prireiks.

Papasakočiau jai apie savo verslą. Ji atsakė, kad jis atrodo labai įdomus. Nusivedžiau ją į gretimą kambarėlį, kur ji sėdės ant to savo užpakalio.

⁷ Vokiečių aktorius, tikroji pavardė Friedrich Gustav Maximilian Schreck (1879–1936).

– Tiesą sakant, bus geriau, jei duris į laukiamąjį laikysit atdaras, – paaiškinau.

Paskui parodžiau jai, kur koridoriuje yra vonios kambarys, atsiprašiau už muilo gabalėlius ir nešvarius rankšluosčius.

– Moku septyniasdešimt penkias markes per savaitę, o už jas turiu štai tokią netvarką, – pasiskundžiau. – Po velnių, apskųsiu tą šunsnukį namo savininką.

Bet jau sakydamas šiuos žodžius žinojau, kad niekada to nepadarysiu.

Grižęs į kabinetą atsiverčiau dienyną ir pamačiau, kad tą dieną turiu vienintelį susitikimą – su ponia Haine, vienuoliktą valandą.

– Po dvidešimties minučių turėsiu susitikimą, – pasakiau. – Moteris nori sužinoti, ar man pavyko rasti dingusį jos sūnų. Jis – žydų povandeninis laivas.

– Kas?

– Besislapstantis žydas.

– Ką jis padarė, kad tenka slapstyti? – paklausė ji.

– Turit galvoje, neskaitant to, kad yra žydas? – pasitikslinkau.

Jau supratau, kad jos gyvenimas bemaž be rūpesčių, net Rėgensburgo matais, tad man nelabai norėjosi parodyti moteriai bjauriai dvokiančią jos tėvynės subinę, nes vaizdas galėjo sukelti sielvartą. Vis dėlto ji buvo suaugusi, o aš neturėjau laiko dėl to nerimauti.

– Jis tik padėjo senukui, kurį mušė banditai. Vieną jų jis užmušė.

– Bet jeigu jis padėjo tam senukui, jis tikrai...

– Matot, tas senukas buvo žydas, – paaiškinau, – o tuodu banditai iš SA. Keista, kad tai viską keičia, ar ne? Jo motina paprašė mane sužinoti, ar jis tebėra gyvas ir laisvėje. Suprantat, kai žmogus suimamas, giljotinuojamas ar išsiunčiamas į koncentracijos stovyklą, valdžia ne visada pasivargina pranešti šeimai. Šiais laikais yra daugybė DA – dingusių asmenų – iš žydų šeimų. Pastangos juos rasti sudaro didelę mano verslo dalį.

Ponia Procė atrodė sunerimusi.

– Jūs talkinate žydams? – paklausė.

– Nesijaudinkit, – nuraminau. – Tai visiškai teisėta. O žydų pinigai nė kiek ne blogesni negu kieno nors kito.

– Tikriausiai.

– Klausykit, ponia Proce, – pasakiau. – Žydai, čigonai, indėnai – man jokio skirtumo. Neturiu jokio pagrindo juos mėgti, bet ir jokio pagrindo jų nekęsti. Kai žydas įeina pro šias duris, su juo elgiamasi lygiai taip pat kaip su visais kitais – lyg jis būtų kaizerio pusbrolis. Bet tai nereiškia, kad man be galo rūpi jų gerovė. Verslas yra verslas.

– Be abejo, – šiek tiek išrausdama tarė ponia Procė. – Tikiuosi, nemanot, kad esu nusistačiusi prieš žydus.

– Aišku, nemanau, – nuraminau.

Bet, žinoma, šitaip sako visi, net Hitleris.

– Na va, – pasakiau iš kabineto išėjus „povandeninio laivo“ motinai. – Štai kaip atrodo patekinta klientė.

Ta mintis taip mane prislėgė, kad nusprendžiau kurį laiką pasivaikščioti.

Tabako parduotuvėje nusipirkau pakelį „Muratti“, paskui išgryninau Sikso čekį. Pusę pervedžiau į savo sąskaitą, tada „Wertheim“ universalinėje parduotuvėje leidau sau nusipirkti brangų šilkinį chalata vien todėl, kad pasisėkė įsigyti tokį mielą maitintoją kaip Siksas.

Tada patraukiau į pietvakarius, pro geležinkelio stotį, iš kurios dabar išbildėjo traukinys Janovico tilto link, pro Karaliaus gatvės kampą, kur palikau savo automobilį.

Rytų Lichterfeldė yra pasiturintis rajonas Berlyno pietvakariuose, labai mėgstamas aukštas pareigas einančių valstybės tarnautojų ir kariškių. Šiaip jis tikrai būtų ne jaunos poros kišenei, bet daugumos vieno iš jaunų sutuoktinių tėvas nėra toks multimilijonierius kaip Hermanas Siksas.

Į pietus nuo geležinkelio linijos ėjo Ferdinando gatvė. Jaunas policijos stažuotojas ėjo sargybą priešais 16-u numeriu

pažymėtą namą. Vienaukščiam pastatui stigo didžiosios stogo dalies ir visų langų. Pajuodusi namo mediena ir plytos gana iškalbingai pasakojo, kas jam nutiko. Pastačiau savo „Hanomag“ ir priėjau prie sodo vartelių, kur atverčiau pažymėjimą jaunam policininkui – kokių dvidešimties metų jaunuoliui spuoguotu veidu. Jis įdėmiai, naiviai į jį pažiūrėjo ir visai be reikalo paklausė:

– Privatus tyrėjas, ką?

– Taigi. Draudimo bendrovė nusamdė mane tirti gaisro.

Prisidėjau cigaretę ir įtaigiai žiūrėjau, kaip degtukas dega vis arčiau pirštų. Jaunuolis linktelėjo galvą, bet iš išraiškos atrodė sunerimęs. Staiga veidas pragiedrėjo, jaunuoliui mane atpažinus.

– Ė – ar jūs kartais nedirbote Alekse⁸?

Linktelėjau galvą leisdamas iš šnervių dūmus it koks fabriko kaminas.

– Taip, pamaniau, kad pavardė – Bernhardas Giunteris – man pažįstama. Jūs sučiupote Gormaną, pravarde Smaugikas, tiesa? Prisimenu skaitęs apie tai laikraščiuose. Buvot garsenybė.

Kukliai patraukiau pečiais, bet jis sakė tiesą: pagavęs Gormaną, kurį laiką buvau įžymybė. Tais laikais buvau geras seklys.

Jaunasis stažuotojas nusiėmė kepurę ir pasikasė ganėtinai kampuotą viršugalvį.

– Nagi, nagi, – tarstelėjo ir pridūrė: – Ruošiuosi stoti į Kripo. Aišku, jei mane priims.

– Atrodai esąs ganėtinai sumanus jaunuolis. Turėtum jiems tikti.

– Ačiū, – padėkojo jis. – Gal duotumėt kokį patarimą?

– Mėgink per lenktynes trečią valandą statyti už Šarhorną Hopegarteno hipodrome.

Patraukiau pečiais.

⁸ Vyriausioji saugumo valdyba, taip vadinta, nes būstinė buvo Aleksandro aikštėje. Ten dar buvo įsikūrusi policijos nuovada ir didelis kalėjimas.

– Po šimts velnių, nežinau. Kokia tavo pavardė, jaunuoli?

– Ekhartas, – atsakė jis. – Vilhelmas Ekhartas.

– Na, Vilhelmai, papasakok man apie tą gaisrą. Visų pirma, koks patologas tiria šią bylą?

– Kažkoks žmogus iš Alekso. Rodos, jo pavardė Upmanas ar Ilmanas.

– Senukas su smaila barzdele ir akiniais be rėmelių?

Jis pritariamai linktelėjo.

– Ilmanas. Kada jis čia buvo?

– Užvakar. Jis ir kriminalinės policijos komisaras Jostas.

– Jostas? Jis ne iš tų, kuriems patinka teptis rankas. Maniau, milijonieriaus dukters žmogžudystės neužtenka, kad jis pajuodintų savo storą šikną.

Numečiau nuorūką į priešingą pusę nuo gaisro suniokoto namo – kuriems galams bandyti likimą.

– Girdėjau, kad namas buvo padegtas, – pasakiau. – Ar tiesa, Vilhelmai?

– Tik pauostykit orą, – pasiūlė jis.

Giliai įkvėpiau ir papurčiau galvą.

– Nejaugi neužuodžiat benzino?

– Berlynas visada šitaip dvokia.

– Gal aš per seniai čia stoviu. Šiaip ar taip, sode buvo rastas benzino kanistras, manau, tai viską paaiškina.

– Klausyk, Vilhelmai, neprieštarausiu, jei aš paskubomis apsidairysiu aplink? Man nereikės vargintis pildant kai kuriuos popierius. Anksčiau ar vėliau pareigūnai turės leisti man pasižiūrėti.

– Eikite drąsiai, pone Giunteri, – tarė jis atidarydamas priekinius vartelius. – Tik nelabai yra į ką žiūrėti. Pareigūnai išsivežė pilnus maišus. Abejoju, ar yra kas nors, kas jus sudomintų. Net nežinau, kodėl aš čia tebestoviu.

– Manau, stebėti, jei kartais žudikas grįžtų į nusikaltimo vietą, – nusišaipiau.

– Viešpatie, manot, jis gali taip padaryti? – išsigando jaunuolis. Sučiaupiau lūpas.